TYPE COPY

संदर्भ विशेष पोलीस परिपत्रक परिच्छेद क्रमांक ४१/२००९, दिनांक २४/०७/२००९

जा. क्र. ८१३/पोआ/वा/२००९
पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई
यांचे कार्यालय,
क्रॉफर्ड मार्केट समोर, डी. एन. रोड,
मुंबई - ४०० ००१.
दिनांक :- २४/०७/२००९

प रि प त्र क

C I R C U L A R

पोलीसाकडून होणा-या त्रासाबाबत सराफ व्यावसायिकाच्या तक्रारी

Complaints of Bullion Dealers & Jewelers about harassment by the Police

मुंबई उच्च न्यायालयाच्या असे निदर्शनास आणण्यात आले आहे की, मालमत्तेसंबंधीच्या गुन्हयांच्या तपासाच्या अनुषंगाने सराफ व्यावसायिकाकडून संशयित चोरीची मालमत्ता जप्त करताना पोलस अधिकाका-यांकडून काही अनियमितता होते, अशा प्रकारच्या गुन्हयाचा तपास करताना तपासामधील अशी अनियमितता टाळण्यासाठी खालील मार्गदर्शक तत्वे कसोशीने पाळण्यात यावीत.

Some, irregularities committed by Police Officers while investigating property offences, involving recoveries of alleged stolen property from Bullion Dealers & Jewelers, have been brought to the notice of the Hon'ble High Court, Mumbai. To avoid such anomaly in investigation below mentioned guidelines should be strictly followed while investigation such offences:

(१) सराफ व्यावसायिकाकडे संशयित चोरीची मालमत्ता हस्तगत करण्याकरीता गेल्यानंतर त्यांना कमीत कमी त्रास होईल हे पाहताना तपासी अधिका-यांने त्यांना प्रथम खबर तसेच आरोपीताकडून हस्तगत केलेल्या मालमत्तेसंबंधीची छायाकिंत प्रत/माहिती द्यावी.

While approaching the Jewelers the police offences, should see that least inconveniences is caused to the Bullion dealers and Jewelers in respect of the inquiries in respect of the alleged stolen property and hence the investigation officers should furnish necessary information and furnish the copies of the records to Bullion dealers and Jewelers viz.:-

a) The Zerox copy of F.I.R.

b) Recovery of Muddemal, if any, from the accused and recoveries if any from any other receivers.

(२) सराफ व्यावसायिकाच्या दुकानात प्रवेश करताक्षणीच उपरोक्त माहिती पोलीस अधिका-याने त्यांना द्यावी. त्यामुळे सराफ व्यावसायिकांना त्यांचे कडील अभिलेख पडताळुन संबंधीत सविस्तर माहिती पुरविणे सोयीचे ठरेल.

Police Officer must supply the above stated information at the moment the police officer enters the shop. This will enable such jeweller to give proper relevant details/ information and particulars after checking up their records diaries and registers.

(३) पोलीस अधिका-याने सराफ व्यावसायिकाचा जबाब शक्यतो त्यांच्या दुकानात नोंदवावा तसेच त्यांना पोलीस पथकासमवेत घेण्याची जबरदस्ती करु नये. अटकेचे अधिकार सरसकट वापरु नयेत गुन्हयामध्ये सराफ व्यावसायिकाचा सहभाग असल्याचा पुरेशा पुरावा उपलब्ध झाल्या नंतर व अटक तपास कामात मदतीची असेल तर त्यांना अटक करण्यात यावे.

As far as possible, the Police Officer should record the statement of the Jeweler at his shop and he should not be forced to accompany the police party. The powers of arrest should be used indiscriminately. He should be arrested only if enough evidence showing his involvement in the offences is on record and arrest is helpful for investigation.

(४) पोलीस अधिका-याने जागीच पंचनामा करुन सनदशीर मार्गाने जागेची झडती घ्यावी. शक्यतो मुद्देमालासंबंधीची कागदपत्रे जागेवर पडताळून फक्त संबंधीत मूळ कागदपत्रे पुरावा म्हणुन जप्त करावीत. ....

The Police Officer should draw the Panchanama on the spot and conduct searches of the premises in accordance with law. As far as possible the records of the related property should be verified on the spot and only those original documents having evidential value should be seized.

(५) सर्व सराफ व्यावसायिकाकडे ठेवण्यात आलेल्या नोंदवहीमध्ये पोलीस अधिका-याने त्या दुकानात येण्याचे त्याचे प्रयोजन तसेच संबंधीत तपासाधीन गुन्हयाबाबतची माहिती नोंदवून सही करावी.

The Police Officer must enter the purpose of the visit, relevant details of the case being investigated in the register maintained by all the Jewelers and should sign the same as and when the Police Officer approaches such Jeweler. Nominees of the Jewelers Associations or at least 2 local witness from the Jewelers community should be allowed to remain present during search proceedings.

(७) अटकेची अचूक तारीख आणि वेळ अटक करताना नमूद करावी, पोलीस अधिका-याने अरोपीत सराफ व्यावसायिकास बेडया घालू नये आवश्यकतेशिवाय

शारिरीक बळाचा वापर करु नये. अशा प्रसंगामध्ये पोलीस अधिका-याने उच्च प्रतीचा व्यावसायिकपणा दाखविणे अपेक्षित आहे.

In the event of arrest, accurate date & time of arrest should be mentioned. The Police officer should not handcuff the accused Jeweler. Physical force should not be resorted to unless the situation warrants. In such circumstances police officer is expected to display highest level of professional conduct.

(८) कायदेशीर कर्तव्यावर असलेल्या पोलीस अंमलदाराखेरीज इतर व्यक्ती अशा कार्यवाहीमध्ये सहभागी असू नयेत.

No person other then police personnel on official duty should participate in such proceedings.

(९) प्रथम खबरीमध्ये निर्देशित केलेली चोरीची मालमत्ता हस्तगत करणेकामी शक्यतो प्रयत्न करावेत तथापि अशा कार्यवाहीमध्ये दुस-या एखाद्या दखलपात्र गुन्हयातील संबंधीत अथवा चोरीची मालमत्ता असल्याचा संशय निर्माण झाल्यास ती मालमत्ता हस्तगत करण्यास बंधन नाही.

As far as possible efforts should be made to recover the stolen property, mentioned in the F.I.R. however, there is no bar in recovery of property suspected to be stole nor relating to any other cognizable offence, if found during such proceedings.

(१०) पंचनामा /जप्ती पंचनाम्याची प्रत सराफ व्यावसायिकास त्यांच्या दुकानातच तात्काळ द्यावी.

The copy of Panchanama/Seizure Panchnama must be given to the Jeweler at his shop forthwith.

(११) पोलीस अधिका-याने शक्यतो सकाळी ०९.०० वा. ते संध्याकाळी १९.३० वा. चे दरम्यान सराफ व्यावसायिकाचे दुकानी कार्यवाहीकरीता जावे. परंतु भारतीय पुरावा

अधिनियमाच्या कलम २७ अनुसार आरोपीने निवेदन केल्यानंतर करावयाची जप्तीबाबत वेळेचे बंधन नसावे सराफ व्यावसायिकाविरुध्द कलम ४११ भारतीय दंड सहितेनुसार कार्यवाही करताना योग्य ती खबरदारी घ्यावी एखाद्या सराफ व्यावसायिकाने चोरीची मालमत्ता कोणत्याही गैरहेतूने घेतली नसल्याचे निष्पन्न झाल्यास त्याचा आरोपीविरुध्द साक्षीदार म्हणून उपयोग करावा.

As far as possible, the Police Officer should approach the Jewelers between 09-00 a.m. to 19-30 p.m. time limit should be no bar in the event of disclosure by the accused under memorandum and recovery as per section 27 of the Indian evidence Act, Proper care should be taken while applying section 411 I.P.C. against Jewelers. In case of bonafide disclosure of the stolen property by the Jeweler who had received it unintentionally, he should be treated as a witness against the accused.

(१२) पोलीस अधिका-याने सराफ व्यावसायिकाकडे शुध्द सोन्याची मागणी करुन त्यांना प्रथम खबरीतील वर्णनानुसार दागिने बनवून देण्यास भाग पाडतात अशा स्वरुपाच्या तक्रारी करण्यात येतात. अशी गैरकायदेशीर मागणी टाळण्यात द्यावी.

It is alleged that Police Officers demand fine gold from the Jewelers and some times direct the m to prepare the ornaments as per the description of stolen ornaments given the F.I.R. such illegal demands should be avoided.

(१३) पोलीस अधिका-याने सराफ व्यावसायिकाकडे शुध्द सोन्याची मागणी करुन त्यांना प्रथम खबरीतील वर्णनानुसार दागिने बनवून देण्यास भाग पाडतात अशा स्वरुपाच्या तक्रारी करण्यात येतात. अशी गैरकायदेशीर मागणी टाळण्यात द्यावी.

It is alleged that Police Officers demand fine gold from the Jewelers and some times direct the m to prepare the ornaments as per the description of stolen ornaments given the F.I.R. such illegal demands should be avoided.

(१४) पोलीस ठाणे हद्दीतील तपास करावयाचा असल्यास तो फौ. प्र. संहितेतील तरतुदीनुसार करण्यात यावा. अधिका-याने न्यायिक पोलीस ठाण्यामध्ये जाऊन त्यांच्या तेथे येण्याच्या प्रयोजनाबाबत त्यांना अवगत करावे. स्थानिक पोलीसांना कार्यवाहीमध्ये सहभागी करुन घ्यावे.

In the event of investigation outside the jurisdiction of the concerned police station proper procedure as per the Cr. P. C. should be followed. The visiting officers should approach the local police station and inform them about their purpose of visit. Local police should be involved in further procedure.

(१५) बोगस क्रेडीट कार्डाचा उपयोग करुन दागिने खरेदी केले जात असल्याच्या काही घटना आढळून आल्या आहेत. असे भामटे ते दागिने खरेदीची पावती दाखवून दुस-या संशयित नसलेल्या सराफ व्यावसाकिास विकतात. त्या दागिन्याच्या खरेदीमध्ये सराफ व्यावसायिकाचा कोणताही गैरहेतू नाही असे समजून जप्तीच्या कार्यवाहीत त्या सराफ व्यावसायिकास साक्षीदार करण्यात यावे.

It is observed that in some cases jewelry is purchased using bogus credit cards. This Jewelery is further sold to a unsuspecting Jeweler by the fraudster showing purchaser receipts. In the event of recovery of such property it should be treated as bonafied purchase and the receiver should be use as witness in the said case.

तपासी अधिका-यांनी उपरोक्त मार्गदर्शक सूचनाचे कसोशीन पालन करावे कसुर करणा-याविरुध्द कठोर खातानहाय कारवाई केली जाईल.

The above mentioned guidelines should be strictly followed by investigating officers. Any violation of these guidelines will be dealt with servere departmental action.

सदरचे परिपत्रक हे सलग ३ दिवस कवायतीवर अधिकारी व अमलदारांना वाचून दाखविण्यात यावे तसेच सदर परिपत्रक हे सलग ७ दिवस पोलीस ठाणेच्या सूचना फलकावर प्रदर्शित करावे.

This circular should be read over to all police officers & men, during the role calls for 3 days and the same should be displayed on police station notice board for 7 days.

सही/-
(ध. शिवानंदन)
पोलीस आयुक्त,
बृहन्मुबई